LIGJ

Nr. 8872, datë 29.3.2002
PËR ARSIMIN DHE FORMIMIN PROFESIONAL NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË I NDRYSHUAR ME
LIGJET

Nr. 10 011, datë 30.10.2008
Nr. 10434, datë 23.6.2011
Nr.63, datë 26.06.2014

Në mbështetje të neneve 78, 81 pika 1 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Qëllimi i ligjit

1. Qëllimi i këtij ligji është të mbështesë zhvillimin e një sistemi të përbashkët të arsimit dhe formimit profesional në Republikën e Shqipërisë, i cili mund t'u përshtatet ndryshimeve shoqërore, ekonomike e teknologjike, nevojave të tregut të punës, si dhe të mundësojë një shfrytëzim optimal të burimeve financiare, njerëzore dhe infrastrukturore.
2. Ky ligj vendos parimet themelore, strukturën, organizimin dhe administrimin e arsimit dhe formimit profesional në Republikën e Shqipërisë, mbështetur në bashkëpunimin e institucioneve shtetërore, qeveritare me partnerë socialë dhe aktorë të tjerë në fushën e arsimit dhe formimit profesional.
3. Ky ligj garanton të drejtën e shprehur në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë për arsimim dhe formim profesional gjatë gjithë jetës, mundësinë e kryerjes së arsimimit fillestar profesional, si dhe të fitimit të njohurive profesionale të nevojshme për punësim, duke krijuar shanse të barabarta për të gjithë.

Neni 2
Objektivat e arsimit dhe formimit profesional

Ky ligj përcakton objektivat kryesorë të sistemit të arsimit dhe formimit profesional, të cilat janë:

a) të zhvillojë karakteristikat personale kryesore të individit, të nevojshme për veprimtarinë e tij të ardhshme profesionale dhe ekzistencën e pavarur brenda një shoqërie të bazuar në parimet e demokracisë dhe të ekonomisë së tregut;
b) të përshtatë arsimin dhe formimin profesional në tregun e sotëm dhe të ardhshëm të punës;
c) të ofrojë dhënien e një kulture profesionale të përgjithshme dhe të një formimi profesional të specializuar, në përputhje me zhvillimin e shkencës dhe të teknologjisë, si dhe me kulturën dhe traditën kombëtare;

d) të krijojë kushte për arsimim dhe formim profesional, me qëllim aftësimin e individit për t'iu përshtatur ndryshimeve dhe kërkesave të tregut të punës;
e) të rrisë frytshmërinë e përdorimit të infrastrukturës së sistemit të arsimit dhe formimit profesional.

Neni 3

Arsimi dhe formimi profesional është publik dhe jopublik dhe garantohet nga shteti.

Neni 4 (ndryshuar me ligjin 10434, datë 23.06.2011).
Përkufizime:

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

a-***"Sistemi i arsimit dhe formimit profesional"*** (më poshtë AFP) është sistemi që përfshin të gjitha llojet e institucioneve që mbështesin dhe ofrojnë të gjitha llojet e programeve të arsimit dhe kurseve të formimit, sipas Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve për nivelet 2, 3, 4 dhe 5;
b-"Të nxënit formal në AFP" është të nxënit që kryhet në një mjedis të organizuar dhe të strukturuar, të tilla si: institucionet e arsimit të lartë, shkollat, qendrat e formimit ose në punë dhe që është hartuar qartë si formë mësimore, në lidhje me objektivat, kohën dhe burimet. Të nxënit formal është i qëllimshëm dhe i planifikuar nga nxënësi, kursanti apo studenti. Përfundimi i këtij të nxëni certifikohet;
c-*"Të nxënit joformal në AFP"* është të nxënit, përfshirë në veprimtari të planifikuara, jo domosdoshmërisht të hartuara si forma mësimore, në lidhje me objektivat, kohën mësimore ose mbështetjen mësimore, por që përmban elemente të rëndësishme mësimore. Të nxënit joformal është i qëllimshëm, i planifikuar nga nxënësit, kursantët apo studentët, i cili, në përgjithësi nuk certifikohet, por në raste të veçanta mund të certifikohet;
ç- *"Të nxënit informal në AFP"* është të nxënit, i cili përfitohet nga veprimtari të përditshme, që kanë lidhje me punën, familjen ose kohën e lirë. Ky lloj të nxëni nuk është i strukturuar dhe i organizuar për sa i përket objektivave, kohës apo mbështetjes mësimore. Në shumicën e rasteve, të nxënit informal është i paqëllimshëm, i paplanifikuar nga individi që nxë, si rregull nuk certifikohet;
d-"Të nxënit gjatë gjithë jetës" përfshin të gjitha veprimtaritë e të nxënit, të ndërmarra gjatë gjithë jetës për zhvillimin e aftësive dhe arritjen e një kualifikimi;
dh)*"Institucionet mbështetëse të AFP-së*" janë institucionet publike dhe private, të cilat mbështesin arsimin dhe formimin profesional në Republikën e Shqipërisë;
e)"Institucionet ofruese të AFP-së" janë institucione publike dhe private, të cilat sigurojnë programe ose/dhe kurse të AFP-së në Republikën e Shqipërisë;
ë-*"Qendrat e formimit profesional*" janë institucione publike ose private ofruese të AFP-së, të cilat sigurojnë kurse të formimit profesional për kursantët;
f-"Qendrat shumëfunksionale ofruese të AFP-së" janë institucione, publike dhe private, qw ofrojnë arsimin profesional me nivele të ndryshme dhe kurse të formimit profesional;
g-"Shoqëri tregtare" është personi juridik, sipas përcaktimeve në ligjin nr. 9901, datë 14.4.2008, "Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare";
gj-*"Nxënës"* është personi, i cili merr arsim në sistemin formal, joformal dhe informal të arsimit;
h-"Kursant" është personi, i cili merr formim në sistemin formal, joformal dhe informal të formimit;
i-"Mësues" është personi i kualifikuar me aftësi pedagogjike e profesionale dhe që angazhohet në AFP, kryesisht për trajtimin e aspekteve teorike të procesit mësimor;

j-"Instruktor" është personi i kualifikuar me aftësi pedagogjike e profesionale dhe që angazhohet në AFP, kryesisht për trajtimin e aspekteve praktike të procesit mësimor;
k-"Partnerë socialë" janë organizatat që përfaqësojnë interesat e punëdhënësve dhe të punëmarrësve, të cilat marrin pjesë dhe kontribuojnë në sistemin e AFP-së;
l-"Partnerë të tjerë" janë organizatat jofitimprurëse, komunitetet e ndryshme, që marrin pjesë në sistemin e AFP-së dhe, së bashku me institucionet administrative shtetërore, punojnë për zbatimin e këtij ligji;
***ll-"Certifikatat"* (dëshmitë)** e llojeve të ndryshme janë dokumente zyrtare që vërtetojnë përmbushjen, nga ana e nxënësve dhe kursantëve, të arritjeve të programeve të akredituara të AFP-së;
m-"Kualifikimi" është specifikimi i standardeve në njohuri, aftësi dhe kompetenca të gjera, hartuar për të përmbushur një qëllim të caktuar, që i është njohur vlefshmëria ose është njohur zyrtarisht për këtë qëllim. Dhënia e kualifikimit për një individ nënkupton që, njohuritë dhe aftësitë e këtij individi kanë vlerë në tregun e punës dhe në arsimimin e formimin e mëtejshëm të tij. Kualifikimi jepet, kur një organ kompetent përcakton, nëpërmjet një procesi vlerësimi të sigurisë së cilësisë, se individi i ka arritur standardet e specifikuara;
n-"Korniza Shqiptare e Kualifikimeve", më poshtë KSHK, është një sistem kombëtar për klasifikimin e kualifikimeve, sipas një tërësie kriteresh, për nivele specifike të të nxënit të përftuar, që ka për qëllim integrimin dhe koordinimin e nënsistemeve kombëtare të kualifikimeve dhe përmirësimin e transparencës, aksesit, përparimit dhe cilësisë së kualifikimeve, që lidhen me tregun e punës dhe shoqërinë civile;
nj-*"Forma e dyfishtë"* është një lloj i ofrimit të arsimit dhe formimit profesional, i cili kombinon arsimin dhe formimin në një institucion të AFP-së me punën dhe aftësimin praktik në një shoqëri tregtare, nëpërmjet përcaktimeve të një marrëveshjeje midis pjesëmarrësit, institucionit të AFP-së dhe shoqërisë tregtare;
o-"Akreditimi i kurseve dhe i programeve të AFP-së" është procesi i certifikimit të kompetencës apo besueshmërisë dhe njohjes së certifikatave që përmbajnë dhe kreditit e fituara;
p- *"Licencim"* është akti juridik që i njeh institucionit ofrues të AFP-së të drejtën të ofrojë llojin e veprimtarisë, sipas kushteve dhe kërkesave të paracaktuara;
q-"Njohja e të nxënit të mëparshëm" informal dhe formal është procesi, me anë të të cilit kompetencat e mëparshme të një personi, të fituara në sistemin informal dhe jo formal, mund të merren parasysh përmes një vlerësimi që çon në dhënien e një certifikate të kualifikimit formal;
r- *"Arsimi pas së mesmes"* përfaqëson një nivel arsimor, që u ofrohet nxënësve që kanë përfunduar arsimin e mesëm, por me programe studimi të nivelit jouniversitar";

Neni 5

Nga ky ligj përfitojnë:

a) Të gjithë ersonat që kanë përfunduar arsimin e detyruar;
b) Personat që kanë mbushur moshën 16 vjeç, që janë kërkues pune dhe/ose dëshirojnë të formohen profesionalisht;
c) Grupe të veçanta, që dëshirojnë riaftësim profesional, si personat me aftësi të kufizuar, nënat me shumë fëmijë, të papunët afatgjatë, personat nga familje nën nivelin e varfërisë dhe çdo kategori tjetër që do të përcaktohet si e tillë me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 6
Llojet, nivelet dhe kohëzgjatja e arsimit dhe formimit profesional

(ndryshuar me ligjin 10434, datë 23.06.2011).

AFP-ja përbëhet nga:
a-arsimi profesional publik dhe privat, që fillon pas përfundimit të arsimit bazë, ofrohet në shkollat profesionale dhe është me kohëzgjatje 2 - 4-vjeçare. Sistemi i arsimit profesional ofron nivelet e mëposhtme të arsimimit:
b-arsim profesional bazë i nivelit I, i orientuar sipas drejtimeve të gjera profesionale, me kohëzgjatje 2 (dy) vite shkollore pas përfundimit të arsimit bazë. Ky nivel arsimor përfundon me certifikatë të përgatitjes bazë profesionale dhe lejon kalimin në nivelin II të arsimit profesional ose në tregun e punës;
c-arsim profesional i nivelit II, i orientuar sipas profileve profesionale për çdo drejtim profesional, me kohëzgjatje 1(një) vit shkollor pas përfundimit të arsimit profesional bazë. Ky nivel arsimor përfundon me certifikatë të përgatitjes profesionale dhe lejon kalimin në nivelin III të arsimit profesional ose në tregun e punës;
ç-arsim i mesëm profesional, teknik/menaxherial, i nivelit III, i orientuar sipas profileve profesionale, me kohëzgjatje 1 (një) vit shkollor pas përfundimit të nivelit II (struktura 2+1+1) ose 2 (dy) vite shkollore pas përfundimit të nivelit I (struktura 2+2), të arsimit profesional. Në raste të veçanta, ka kohëzgjatje 4 (katër) vite pas përfundimit të arsimit bazë. Ky nivel arsimor përfundon me certifikatën e teknikut/menaxherit në profesionin përkatës, si dhe me diplomën e maturës shtetërore profesionale, dhe lejon kalimin në tregun e punës dhe në arsimin tretësor;
d-arsimi profesional pas së mesmes (jouniversitar), publik dhe privat, me kohëzgjatje 1 - 2 vite shkollore, fillon pas përfundimit të arsimit të mesëm profesional (niveli III) ose të gjimnazit. Në përfundim të tij ofrohet certifikatë e kualifikimit profesional në profesionin përkatës dhe mundësohet kalimi në tregun e punës. Kur zgjat dy vite shkollore dhe grumbullon 120 kredite europiane (ECTS), përfundon me marrjen e diplomës "Diplomë profesionale..." në fushën e arsimit të kryer. Kjo diplomë mundëson kalimin në tregun e punës, si dhe transferimin e krediteve në studimet universitare të ciklit të parë në fushën e arsimit profesional përkatës;
dh-formimi profesional, publik dhe privat, fillon pas përfundimit të arsimit bazë, ofrohet në qendrat e formimit profesional dhe zgjat deri në 2 vite shkollore. Formimi profesional realizohet nëpërmjet kurseve të formimit, të riformimit, si dhe të kurseve-urë të riaftësimit profesional, në mbështetje të rihyrjes dhe të kalimit nga një profesion në një tjetër. Formimi profesional ofron certifikata të kualifikimit profesional;
e-arsimi dhe formimi profesional në formë të dyfishtë, i cili kombinon arsimimin dhe formimin profesional në shkollë/qendër (për pjesën teorike) me punën dhe aftësitë praktike në shoqëri (për pjesën praktike), nëpërmjet përcaktimeve të një marrëveshjeje midis pjesëmarrësit, institucionit të AFP-së dhe shoqërisë;
ë-lloje të tjera të AFP-së, **të** përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave.".

KREU II

KRITERE TË PËRGJITHSHME

Neni 7

Institucionet e arsimit dhe formimit profesional janë:

a) Shkollat profesionale, publike dhe private, të cilat mund të ofrojnë të gjitha llojet dhe nivelet e arsimit profesional parauniversitar. Këto shkolla realizojnë përgatitjen

profesionale me karakter të theksuar praktik dhe u japin nxënësve njohuritë dhe shprehitë e domosdoshme për një veprimtari të kualifikuar profesionale.

b) Qendrat shumëfunksionale, publike dhe private, të cilat mund të ofrojnë të gjitha llojet dhe nivelet e arsimit profesional parauniversitar, si dhe kurse të formimit profesional për të rritur, në po ato drejtime ku ofrojnë dhe arsimimin profesional.
c) Qendrat e formimit profesional, publike dhe private, të cilat mund të ofrojnë kurse të ndryshme të formimit profesional (formim, riformim dhe riaftësim profesional), për fitimin e aftësive të nevojshme profesionale për t'iu përshtatur kërkesave të tregut të punës.
d) Institucionet e specializuara të arsimit dhe formimit profesional për grupe të veçanta.
e) Ndërmarrjet.
f) Institucionet e tjera, publike dhe private, përfshirë institucionet e arsimit të përgjithshëm dhe të lartë.

Neni 7/1
Bordi i institucioneve publike ofruese të AFP-së
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014).

1. Bordi i institucioneve publike ofruese të AFP-së (më poshtë "Bordi"), është organ kolegjial, që përfaqëson interesat e nxënësve/kursantëve, të komunitetit të biznesit, të partnerëve socialë, si dhe të pushtetit vendor. Bordi mbështet institucionin në zhvillimin e profilit të tij në tregun e AFP-së, të lidhur ngushtë me tregun e punës dhe me zhvillimin ekonomik të vendit dhe mbikëqyr veprimtarinë që lidhet me drejtimin dhe administrimin ekonomik, financiar dhe të pronave të institucionit.

2. Bordi përbëhet nga:
   a) dy përfaqësues të sektorit privat që lidhet me profilin e institucionit të AFP-së;
   b) një përfaqësues i njësisë arsimore vendore (drejtorisë rajonale/zyrës arsimore), që mbulon institucionin arsimor publik, ofrues të AFP-së (shkollat publike profesionale);
   c) një përfaqësues i këshillit të qarkut, që mbulon institucionin arsimor publik ofrues të AFP-së;
   d) një përfaqësues i zyrës rajonale/vendore të punësimit, që mbulon institucionin arsimor publik ofrues të AFP-së;
   e) një përfaqësues i personelit mësimdhënës të institucionit publik, ofrues të AFP-së;
   f) një përfaqësues i nxënësve për shkollat publike të arsimit profesional ose një përfaqësues i punëmarrësve për qendrat publike të formimit profesional.

3. Bordi zgjedh kryetarin prej anëtarëve përfaqësues të sektorit privat.
4. Të drejtat dhe detyra të tjera të bordit të shkollave profesionale, mandati, mënyra e zgjedhjes së anëtarëve, si dhe funksionimi i tij përcaktohen me udhëzim të përbashkët të Ministrit përgjegjës për çeshtjet sociale dhe të ministrit përgjegjes për çeshtjet e arsimit.

Të drejtat dhe detyrat e tjera te bordit të qendrave të formimit profesional mandati, mënyra e zgjedhjes së anëtarëve, si dhe funksionimi i tij përcaktohen me udhëzim të Ministrit përgjegjës për çeshtjet sociale.

5. Bordi mblidhet një herë në 3 muaj dhe anëtarët e Bordit përfitojnë shpërblim për çdo mbledhje nga të ardhurat e shkollës/qendrës, sipas vendimit të Këshillit të Ministrave për shpërblimin e bordeve, nëse shkolla/qendra realizon të ardhura.

Neni 8
Licencimi i institucioneve jopublike të arsimit dhe formimit profesional
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014).

Licencimi i institucioneve jopublike të arsimit profesional dhe/ose subjekteve që kryejnë veprimtari të formimit profesional bëhet në bazë të kushteve dhe të kritereve që përcaktohen në udhëzimet e përbashkëta, të nxjerra për to nga ministri përgjegjës për çeshtjet sociale dhe të ministrit përgjegjes për çeshtjet e arsimit. Ky proces kryhet në bashkëpunim me Qendrën Kombëtare të Licencimeve.

Neni 9
Akreditimi i programeve të arsimit dhe formimit profesional
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 3).

1. Akreditimi i programeve të AFP-së kryhet nga Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve (AKAFP), në përputhje me nivelet e Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve dhe në bazë të sistemit të sigurimit të cilësisë.
2. Standardet, kriteret dhe procedurat e akreditimit për programet mësimore dhe institucionet e arsimit dhe formimit profesional miratohen me udhëzim të përbashkët të Ministrit përgjegjës për çeshtjet e arsimit dhe ministrit përgjegjes për çeshtjet sociale.

Neni 10

Pranimi në arsimin dhe formimin profesional
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 4).

Në shkollat profesionale pranohen të gjithë individët që kanë përfunduar arsimin bazë dhe kanë marrë dëftesën e lirimit. Kriteret e pranimeve dhe procedurat e regjistrimit vendosen me udhëzim të përbashkët të Ministrit përgjegjës për çeshtjet e arsimit dhe ministrit përgjegjes për çeshtjet sociale.

1. Në qendrat e formimit profesional, publike dhe private, kurset dhe programet e formimit, riformimit dhe të rikualifikimit profesional të akredituara janë të hapura për të gjithë personat që përmbushin kriteret për hyrjen, pranimin dhe regjistrimin në to, të përcaktuara si pjesë e procesit të akreditimit.

Neni 11 shfuqizohet

Neni 12
Hyrja, vijimi dhe transferimi nga një nivel/drejtim i AFP-së në një nivel/drejtim tjetër
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 5).

1.Hyrja, vijimi dhe transferimi nga një nivel/drejtim i arsimit profesional në një nivel/drejtim tjetër bëhet sipas rregullave të përcaktuara me udhëzim të ministrit përgjegjës për çeshtjet sociale”.

2. Transferimi nga nje nivel/drejtim i arsimit profesional në arsimin e mesëm të lartë ose nga arsimi i mesëm i lartë në arsimin profesional bëhet sipas rregullave të përcaktuara udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për çeshtjet sociale dhe të ministrit përgjegjes për çeshtjet e arsimit.

Neni 13
Vlerësimi përfundimtar në arsimin dhe formimin profesional
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 6).

Vlerësimi përfundimtar i nxënësve dhe i kursantëve në arsimin dhe formimin profesional publik dhe atë jopublik, të akredituar, bëhet në bazë të provimeve, me pjesëmarrjen edhe të partnerëve socialë për fushat profesionale.

Kriteret dhe rregullat e provimeve përcaktohen nga ministritë përkatëse, për provimet e niveleve te arsimit profesional nga ministria përgjegjëse për çeshtjet sociale, ndërsa për provimet e Maturës Shtetërore përcaktohen me udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për çeshtjet sociale dhe të ministrit përgjegjes për çeshtjet e arsimit.

Neni 14
Certifikimi
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 7).

1.Ministri përgjegjës për çeshtjet sociale dhe ministri përgjegjes për çeshtjet e arsimit, me udhëzim të përbashkët, përcaktojnë llojin, përmbajtjen, formatin dhe procedurën e dhënies së dokumenteve të certifikimit për nxënësit në sistemin e arsimit profesional, sipas niveleve të përcaktuara në Kornizën Shqiptare të Kualifikimeve.
2.Ministri përgjegjës për çeshtjet socialepërcakton llojin, përmbajtjen, formatin dhe procedurën e dhënies së dokumenteve te çertifikimit për kursantët në sistemin e formimit profesional.

Neni 15
Këshillimi dhe orientimi në arsimin dhe formimin profesional
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 8).

1.Keshillimi dhe orientimin për karrierë është pjesë integrale e të gjitha programeve të ofruara nga institucionet e arsimit dhe formimit profesional.
2.Me këshillimin dhe orientimin në arsimin dhe formimin profesional synohet që të ndihmohen të gjithë shtetasit në zgjedhjen e arsimimit, të profesionit, të formimit, të riformimit dhe të riaftësimit profesional më të përshtatshëm për interesat dhe mundësitë fizike e mendore të tyre.
3.Ministri përgjegjës për çeshtjet sociale përcakton mënyrën e ofrimit të këshillimit dhe orientimit për karrierë nga institucionet e AFP-së.

Neni 16
Dokumentimi, informacioni dhe statistikat
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 9).

1.Ministria përgjegjëse për çeshtjet sociale dhe ministria përgjegjëse për çeshtjet e arsimit janë përgjegjëse për dokumentimin, për dhënien e informacionit dhe për mbajtjen e statistikave të arsimit dhe formimit profesional.

2. Ministritë e tjera, njësitë e qeverisjes vendore, si dhe të gjitha institucionet e tjera të sistemit të AFP-së, në nivel kombëtar apo vendor, janë të detyruar të japin informacion për veprimtaritë e AFP-së në këto ministri.
3.Procedurat e mbledhjes, të raportimit të informacionit dhe shpeshtësia e dhënies së informacionit përcaktohen me udhëzim të ministrive përgjegjëse.

Neni 17
Personeli në arsimin dhe formimin profesional
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 10).

1. Në institucionet e arsimit dhe formimit profesional angazhohet personel mësimdhënës teorik e praktik, personel drejtues dhe personel ndihmës.
2. Personeli i mësimdhënies teorike dhe praktike përbëhet nga:

   a) mësuesit e kulturës së përgjithshme
   b) mësuesit e kulturës profesionale
   c) mësuesit e formimit praktik në shkollat profesionale
   ç) instruktorët e formimit profesional në qendrat e formimit

3.Trajnimi dhe kualifikimi i personelit të përmendur në shkronjën a) të pikës 2, të këtij neni, është përgjegjësi e Ministrisë përgjegjëse për çështjet e arsimit.
4. Trajnimi dhe kualifikimi i personelit të përmendur në shkronjat “b” “c” dhe “ç” të pikës 2, të këtij neni, është përgjegjësi e Ministrisë përgjegjëse për çështjet sociale.

Neni 18
Shoqëritë tregtare

1. “Shoqëria tregtare” është subjekti ku mund të organizohen kurset e formimit nëpërmjet punës dhe ku mund të zhvillohen praktikat profesionale të nxënësve dhe të kursantëve të sistemit të AFP-së.
2. Shoqëritë tregtare, të cilat pranojnë nxënësit e shkollave profesionale për të zhvilluar praktikën mësimore, në kuadër të programit mësimor përkatës, mbështeten nga shteti. Format e mbështetjes, kriteret dhe kushtet për përfitimin e saj përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.
3. Përfshirja e shoqërive në sistemin publik të AFP-së rregullohet me anë të marrëveshjeve që lidhen ndërmjet shoqërive tregtare dhe institucioneve ofruese arsimore publike. Kohëzgjatja e përfshirjes së shoqërive tregtare në sistemin publik kushtëzohet nga programet e praktikave profesionale dhe nga kurset e formimit.

Neni 19
Vlerësimi i sistemit
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 11).

Mekanizmat e zhvillimit dhe të vlerësimit të sistemit të arsimit dhe formimit profesional janë përgjegjësi e ministrisë përgjegjëse për çështjet sociale në bashkëpunim me ministritë përkatëse.

KREU III
KOORDINIMI I ARSIMIT DHE FORMIMIT PROFESIONAL
Neni 20

Kriteret e përgjithshme të Koordinimit
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 12).

1. Koordinimi i përgjithshëm i sistemit të arsimit dhe formimit profesional publik dhe jopublik bëhet nga shteti.
2. Institucionet dhe organizmat përgjegjës të arsimit dhe formimit profesional në Shqipëri janë:

a-ministria përgjegjëse për çështjet sociale;.
b-ministria përgjegjëse për çështjet e arsimit;.
c- Këshilli Kombëtar i Arsimit dhe Formimit Profesional.

ç-Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve;

d-Inspektoriati Shtetëror i Arsimit;
dh) Shërbimi Kombëtar i Punësimit;
e-Institucionet e Kornizës Shqiptare te Kualifikimeve;
ë-Institucionet e tjera publike dhe jopublike, të përcaktuara me akte nënligjore.

Neni 21

Këshilli Kombëtar i Arsimit dhe Formimit Profesional
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 13).

1. Këshilli Kombëtar i AFP-së është organ këshillimor trepalësh (shtet-punëmarrës-punëdhënës). Ai u rekomandon ministrive përgjegjëse dhe Këshillit të Ministrave politika për zhvillimin e sistemit të AFP-së.

2. Këshilli Kombëtar i AFP-së përbëhet nga 9 anëtarë:
   a) Ministri i Mirëqënies Sociale dhe Rinisë, kryetar
   b) Një përfaqësues i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit,
   c) Një përfaqësues i Ministrisë së Mirëqënies Sociale dhe Rinisë,
   ç) Një përfaqësues i Ministrisë së Financave
   d) Një përfaqësues i Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik,Tregtisë dhe Sipërmarrjes;
   dh) Dy përfaqësues të organizatave të punëdhënësve;
   e) Dy përfaqësues të organizatave të punëmarrësve.

3. Funksionimi i Këshillit Kombëtar të AFP-së organizohet nga një sekretariat teknik, i cili përbëhet nga punonjës të Agjencisë Kombëtare të Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve.

4. Mënyra e organizimit dhe funksionimit të Këshillit Kombëtar të AFP-së dhe e sekretariatit teknik përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 22
Kompetencat e ministrisë përgjegjëse për çeshtjet e arsimit në fushën e arsimit profesional (ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 14).

Ministria përgjegjëse për çeshtjet e arsimit ka këto kompetenca:

a) përcakton kriteret e përgjithshme për kualifikimin dhe certifikimin e personelit mësimdhës në arsimin profesional, në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse për çeshtjet sociale;
b) harton dhe zbaton politika të zhvillimit profesional të mësuesve të kulturës së përgjithshme, të parashikuara në shkronjën “a”, të pikës 2, të nenit 17, dhe akrediton programe trajnuese;
c) realizon testimin dhe certifikimin e nxënësve në shkollat e arsimit profesional, në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse për çeshtjet sociale dhe me institucionet e specializuara;
ç) miraton kurrikulën e lëndëve të përgjithshme,
d) përcakton kriteret e përgjithshme për marrjen në punë, kualifikimin dhe çertifikimin e mësuesve të kulturës së përgjithshme në arsimin profesional.

Neni 23

Kompetencat e ministrisë përgjegjëse për çeshtjet sociale në fushën e arsimit dhe formimit profesional (ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 15).

Ministria përgjegjëse për çeshtjet sociale ka këto kompetenca:

a) përpunon, zhvillon dhe zbaton politikat për reformimin dhe modernizimin e arsimit dhe formimit profesional, në përputhje me drejtimet europiane të zhvillimit të AFP-së;
b) përcakton kriteret e përgjithshme të funksionimit të institucioneve që ofrojne arsim dhe formim profesional;
c) përcakton kriteret e përgjithshme dhe procedurat për marrjen në punë të personelit mësimdhënës, të përcaktuar në piken 2 te nenit 17, si dhe per kualifikimin e per certifikimin e personelit mesimdhenes, te percaktuar ne shkronjat “b” “c” dhe “ç”, të pikës 2, të nenit 17, në bashkëpunim me institucionet e specializuara;
ç) përcakton me udhëzim të vecantë, kriteret dhe procedurat e emërimit e të shkarkimit nga puna të drejtuesve të institucioneve ofruese të arsimit dhe formimit profesional. Emërimi i personelit të institucioneve ofruese të AFP-së është kompetencë e drejtuesit përkatës të institucioneve ofruese të AFP-së;.
d) krijon, riorganizon dhe mbyll institucionet e arsimit dhe formimit profesional në varësi të saj, në përputhje me procedurat e përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave;
dh) në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse për çeshtjet e arsimit, harton akte nënligjore për statusin e institucioneve publike ofruese të arsimit dhe formimit profesional, për shkallën e autonomisë së tyre dhe për funksionimin e bordit;
e) bashkëpunon me Qendrën Kombëtare të Licencimeve për licencimin e subjekteve që kryejnë veprimtari të arsimit dhe formimit profesional;
ë) miraton kurrikulat e nivelit qendror të përgatitjes profesionale për institucionet ofruese të AFP-së;
f) merr pjesë në vlerësimin përfundimtar dhe në certifikimin e kursantëve në institucionet e formimit profesional;
g) mbikëqyr veprimtarinë e institucioneve të arsimit dhe formimit profesional që janë nën përgjegjësinë e saj, në bashkëpunim me Inspektoriatin Shtetëror të Arsimit;

gj) harmonizon arsimin dhe formimin profesional, në përputhje me perspektivën e zhvillimit ekonomik, kombëtar dhe rajonal, dhe me kërkesat e tregut të punës;

h) nxjerr akte nënligjore që ofruesit e arsimit dhe formimit profesional publik dhe jopublik të zhvillojnë shërbime për llogari të të tretëve.

Neni 24

Kompetencat e ministrive të tjera dhe të institucioneve shtetërore të formimit profesional

Ministritë dhe institucionet e tjera shtetërore të formimit profesional:

a) krijojnë, organizojnë dhe mbyllin institucionet e formimit profesional që varen prej tyre, në përputhje me procedurat ligjore;

b) përgatisin kurrikulat e formimit profesional, në bashkëpunim me institucionet përgjegjëse të përcaktuara me ligj;

c) organizojnë formimin, nëpërmjet punës, të punonjësve të tyre dhe rikualifikimin e specialistëve në institucionet që ofrojnë këtë shërbim;

ç) organizojnë testimin dhe certifikimin e specialistëve në institucionet që varen prej tyre;

d) marrin pjesë në procesin e hartimit të standardeve shtetërore të kualifikimeve profesionale, në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve;

e) marrin pjesë në studime për analizën, vlerësimin dhe përmirësimin e cilësisë që ofrohet në AFP, në bashkëpunim me institucionet e AFP-së.

Neni 24/1

Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve (ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 16).

1. Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve (AKAFPK) është institucion në varësi të ministrisë përgjegjëse për çeshtjet sociale dhe ka objekt kryesor të veprimtarisë së saj krijimin e një sistemi kombëtar e unik të kualifikimeve profesionale, të njohura në nivel kombëtar, bazuar në Kornizën Shqiptare të Kualifikimeve.

Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve:

a) është një ndër njësitë zbatuese për Kornizën Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK) dhe shërben si sekretariat për Këshillin e KSHK-së;
b) harton plane dhe programe për zhvillimin e sistemit të AFP-së, që miratohen nga ministria përgjegjëse për çështjet sociale.
c) harton programe për realizimin e politikave për zbatimin e Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve;
d) harton programe për zbatimin e sistemit të sigurimit të cilësisë nga institucionet ofruese të AFP-së.
e) AKAFPK-ja është një ofrues shërbimi për ministritë përkatëse.
f) AKAFPK-ja mban regjistrin kombëtar të kualifikimeve kombëtare.
g) Organizimi dhe veprimtaria e AKAFPK-së përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 25

Kompetencat e pushtetit vendor në fushën e arsimit dhe formimit profesional

Pushteti vendor:

a. propozon hapjen dhe mbylljen e drejtimeve, profileve, specialiteteve në shkollat profesionale, si dhe hapjen e shkollave të reja, në përputhje me nevojat e zhvillimit rajonal;
b. në bashkëpunim me institucionet ofruese te AFP-së, kujdeset dhe mirëmban institucionet e arsimit dhe formimit profesional, në përputhje me legjislacionin në fuqi;
c. hap kurse të formimit profesional me fondet e veta, në përputhje me legjislacionin në fuqi;
ç) përfaqësues të pushtetit vendor marrin pjesë në bordet e shkollave.

Neni 26
Kompetencat e partnerëve socialë

Partnerët socialë:

a) propozojnë hapjen dhe mbylljen e drejtimeve, profileve, specialiteteve në shkollat profesionale dhe në qendrat e formimit profesional, si dhe hapjen e shkollave ose qendrave të reja, në përputhje me nevojat e punësimit dhe zhvillimit ekonomik të vendit;
b) marrin pjesë në procesin e hartimit të standardeve kombëtare të arsimit dhe të formimit profesional;
c) organizojnë kurse formimi profesional sipas nevojave specifike të fushave që ata mbulojnë.
ç) marrin pjesë në komisionet e provimeve në përputhje me normat dhe procedurat e vendosura
me akte nënligjore të ministrive përkatëse;
d) ndihmojnë në zhvillimin e praktikave profesionale të nxënësve dhe të kursantëve.
dh) marrin pjesë në zbatimin dhe zhvillimin e mëtejshëm të politikave për reformat në AFP.
e) përfaqësues të tyre marrin pjesë në bordet e shkollave

KREU IV
STANDARDET DHE KURRIKULAT
Neni 27

Lista kombëtare e profesioneve dhe lista kombëtare e kualifikimeve profesionale miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave, në bazë të rekomandimeve të AKAFPK-së dhe në bashkëpunim me ministritë e linjës dhe partnerët socialë.

Neni 28 shfuqizohet

KREU V
FINANCIMI I SISTEMIT TË ARSIMIT DHE FORMIMIT PROFESIONAL
Neni 29

Burimet e financimit

Arsimi dhe formimi profesional publik financohet nga Buxheti i Shtetit, buxheti i pushtetit vendor, programet kombëtare dhe ndërkombëtare për arsimin dhe formimin profesional, kontributet e shoqatave të punëdhënësve dhe të punëmarrësve, kontributet e dhuruesve, sponsorizimet dhe burime të tjera të lejuara nga ligji.

Neni 30

Vetëfinancimi

1. Institucionet ofruese publike të arsimit dhe formimit profesional mund të kryejnë edhe veprimtari ekonomike me përfitime financiare në fushat që kanë lidhje me zbatimin e programeve dhe të praktikave mësimore. Format dhe mënyrat e organizimit të veprimtarive ekonomike të tyre përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.
2. Institucionet ofruese të arsimit dhe formimit profesional veprojnë si njësi ekonomike, me llogari më vete. Për realizimin e veprimtarive prodhuese dhe të shërbimeve, ato kontraktojnë persona, fizikë dhe juridikë, me kusht që këto veprimtari të jenë në përputhje me qëllimin e institucionit për realizimin e programeve të arsimit dhe formimit profesional dhe të mos përbëjnë qëllim në vetvete.

KREU VI
DISPOZITA TË FUNDIT
Neni 31
Shfuqizime

1. Kreu i "Parime të përgjithshme" i ligjit nr.7952, datë 21.6.1995 "Për sistemin arsimor parauniversitar", si dhe nenet e ligjit në fjalë, ku trajtohet arsimi profesional në kuadër të arsimit të mesëm të sistemit arsimor parauniversitar, mbeten në fuqi. Nenet 33, 34, 35, 36, 37, 38, 55 pika 4 dhe 57 pika 2 të ligjit nr.7952, datë 21.6.1995 "Për sistemin arsimor parauniversitar", si dhe dispozitat e tjera ligjore dhe aktet nënligjore për arsimin profesional e që janë në kundërshtim me këtë ligj, shfuqizohen.
2. Neni 5 paragrafi i dytë, neni 10 dhe neni 13 shkronjat b dhe c të ligjit nr.7995, datë 20.9.1995 "Për nxitjen e punësimit", si dhe dispozitat e tjera ligjore dhe aktet nënligjore, që lidhen me formimin profesional që janë në kundërshtim me këtë ligj, shfuqizohen.

Neni 32
Dispozitë kalimtare
(ndryshuar me ligjin 63, datë 26.06.2014, sipas nenit 17).

Në periudhën kalimtare të transferimit të kompetencave të arsimit profesional, ministria përgjegjëse për çështjet e arsimit dhe ministria përgjegjëse për çeshtjet sociale nxjerrin akte nënligjore të përbashkëta, brenda 3 muajve nga hyrja ne fuqi e këtij ligji.

Neni 33

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren zyrtare. Botuar ne fletore zyrtare Nr. 114, date 24.korrik 2014.